

Pēcdzemdību tireoidīts

Pēcdzemdību tireoidīts ir vairogdziedzera iekaisums, kas parādās pēc grūtniecības. Tas parasti parādās gada laikā pēc dzemdībām un skar ~5-10 no 100 sievietēm. Parasti slimībai ir 2 fāzes: hipertireoze (vairogdziedzera hormoni pārāk lielā daudzumā) un hipotireoze (vairogdziedzera hormoni pārāk mazā daudzumā).

- Parasti **1. fāzes - hipertireozes** laikā vairogdziedzera audi iekaisuma rezultātā atbrīvo noglabātos vairogdziedzera hormonus (T4 un T3) asinīs. Parasti šī fāze ilgst 2 – 4 mēnešus. Pārāk liels vairogdziedzera hormonu daudzums paātrina metabolismu un izraisa dažādus simptomus, piemēram, svara zudumu, sirdsklauves, nogurumu, nervozitāti, svīšanu, karstuma nepanesamību.
- Iekaisums var bojāt vairogdziedzeri, tā rezultātā tas vairs nespēj ražot vairogdziedzera hormonus. Tas noved līdz **2. fāzei – hipotireozei**, kas var ilgt aptuveni gadu. Ja asinīs ir pārāk maz vairogdziedzera hormonu, tas palēnina metabolismu. Daudzām sievietēm ar hipotireozi ir palielināts vairogdziedzeris, kas vērojams kā audu palielināšanās kakla priekšējā daļā. Citi simptomi var būt: neizskaidrojams svara pieaugums vai grūtības samazināt lieko svaru, nogurums, vājums, depresija, sausa āda un trausli nagi, matu izkrišana, salīgums.

Pēcdzemdību tireoidīta riski

Lielāka iespēja tam attīstīties, ja sievietei ir kāda autoimūna slimība, piemēram, 1. tipa cukura diabēts, pašai vai kādam ģimenē bijusi vairogdziedzera slimība. Dažām sievietēm, kam attīstās hipertireoze pēc dzemdībām, vairogdziedzera hormoni pēc dažiem mēnešiem atgriežas normas robežās, un 2.fāze (hipotireoze) nesākas. Lielākā daļa sieviešu piedzīvo arī otro fāzi, un aptuveni 20% no šīm sievietēm attīstās pastāvīga hipotireoze, kad nepieciešams lietot vairogdziedzera hormonus visu atlikušo mūžu. Ja hipotireoze netiek ārstēta, tas var izraisīt nopietnas veselības problēmas, piemēram, sirds mazspēju.

Kā to diagnosticē?

Diagnoze atkarīga no slimības fāzes un balstās uz simptomiem un laboratorijā veikto testu rezultātiem. Tiek noteikts:

- Brīvā T4 (tetrajodtironīna) līmenis asinīs;
- TSH (tiroīdstimulējošā hormona) līmenis asinīs. TSH ražo hipofīze, kas atrodas galvas smadzenēs un tas regulē vairogdziedzera darbību;
- Vairogdziedzera antivielas jeb tiroīdperoksidāzes antivielas (TPO av), jo imūnā sistēma kļūdas dēļ var veidot šīs antivielas, kas bojā organisma normālos audus, šajā gadījumā – vairogdziedzeri.

Kā ārstē pēcdzemdību tireoidītu?

Parasti pirmajā fāzē nav nepieciešama ārstēšana, jo simptomi ir ļoti viegli un labi panesami. Ja tie ir izteikti, ārsts var nozīmēt bēta-blokatorus, lai palēninātu sirdsdarbību un mazinātu nervozitāti.

Otrajā fāzē ārsts var nozīmēt vairogdziedzera hormonus, ja attīstās hipotireozes simptomi. Levotiroksīns ir sintētiska T4 hormona forma, kas ir identisks hormonam ko ražo vairogdziedzeris. Pēc 6-12 mēnešiem terapiju pārtrauc, lai vērotu, vai vairogdziedzeris funkcionēs normāli bez terapijas. Vairumā gadījumu vairogdziedzera funkcija atjaunojas, tomēr dažām sievietēm attīstās pastāvīga hipotireoze un vairogdziedzera hormoni jālieto visu atlikušo mūžu.